

Klövkontrollen – Får 2018

Bakgrund

Fotröta är en smittsam bakterieinfektion hos får som kan ge omfattande skador på klövarna på drabbade djur och orsakar både djurlidande och ekonomiska förluster. Sjukdomen uppkommer genom ett komplext samspel mellan bakterier (bl.a. *Dichelobacter nodosus* och *Fusubacterium necrophorum*), miljöfaktorer och fårets motståndskraft. Sedan 2009 driver Gård & Djurhälsan ett kontrollprogram mot fotröta, Klövkontrollen, finansierat av medel från Jordbruksverket och djurägaravgifter. Programmet är frivilligt och syftet är främst att sanera drabbade besättningar samt att möjliggöra en livdjurshandel med fotrötecertifierade djur.

Vid anslutning till Klövkontrollen undersöker en veterinär, som är specialutbildad i klinisk fotrötediagnostik, alla klövar på samtliga livdjur i besättningen och provtagning avseende *D. nodosus* inklusive virulensstestning utförs. Under genomgången tar djurägaren aktiv del av klövinspektionen för att få kunskap om hur friska klövar ska se ut och vilka avvikelser som kan förekomma. Detta är en förutsättning för att djurägaren sedan ska kunna utföra klövkontrollerna nästkommande år i sin egen besättning.

Figur 1. Klövkontroll av Gård & Djurhälsans veterinärer. Foto: Sara Rosénius

Om besättningen bedöms som frisk vid kontrollerna erhåller besättningen F-status. F-status förnyas årligen genom veterinärkontroll eller egenkontroll. Vid egenkontroll kompletterar djurägaren sin klövkontroll med en skriftlig dokumentation av kontakter, karantänsförfarande, karantänsbehandling och observationer avseende klövhälsoläget under det gångna året. Med dokumentationen som underlag görs en riskvärdering som ligger till grund för förnyelse av F-status. Vid tveksamheter krävs en obligatorisk besättningsgenomgång av veterinär. Besättningar med fotröta erbjuds sanering enligt Klövkontrollens rutiner. Vid sanering subventioneras veterinärens timtid i besättningen med 50 %.

Aktiviteter under 2018

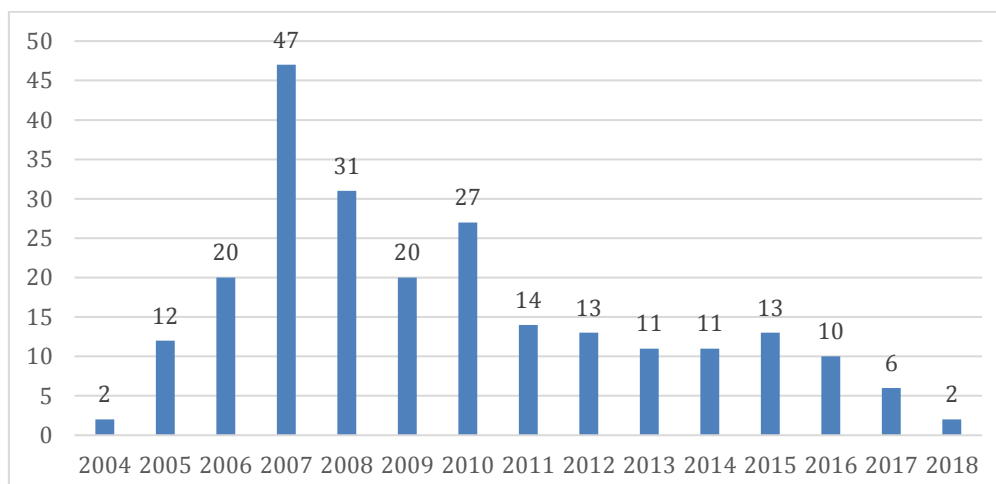
- Totalt 38 besök med besättningsgenomgångar genomfördes under sensommar/höst 2018. Merparten utgjordes av fotrötecertifiering i samband med utfärdande av F-status. Tre besök har utförts i infekterade besättningar där klövkontroll genomförts som en del i saneringen.
- Löpande samarbetet med SVA och SLU.
- Internationella kontakter och samverkan med kollegor.
- Samverkan med näringen.
- Information om klövar och Klövkontrollen via Gård & Djurhälsans Nyhetsbrev, hemsida samt Facebook-sida.
- Kursverksamhet för djurägare, se figur 2.
- Utbildning av nya och fortbildning av redan utbildade besättningsveterinärer.

Figur 2. Fårägare övar klövklippning på slaktklövar på klövkurs. Foto: Britta Wendelius

Resultat 2018

Antal nya fall av fotröta 2018 är enligt vår kännedom två besättningar, se figur 3. Antal anslutna besättningar är 369 och av dessa tilldelades 31 besättningar F-status efter veterinärkontroll och 338 efter egenkontroll och riskvärdering. Två besättningar har genomgått sanering mot fotröta.

Figur 3. Antal nya besättningar med fall av fotröta per år för åren 2004-2018